

پېښلیک

۱۹۹۴ جنوري لومړۍ:

کابل درنې جگړې لړزوي، جگړه د جنرال دوستم او جمهور رييس د ځواکونو تر مينځ غځېدلې، حزب هم په جگړو کې برخه لري، د حزب وياند دغه جگړې ملي اسلامي قيام وبلله، مجدي هم د همغږۍ شورا خواره برخه گرځېدلې، د حزب وياند وويل، جگړه له ارگ سره روانه ده، رباني د دوستم پر ضد جهاد اعلان کړ، جنبش يې د کمونسټو پرچميانو برخه وبلله، استاد رباني لکه اوبښ خپلو متيازو کې ښويېدلې.

حضرت صاحب په وينا د هر هغه حرکت ننگه کوي، چې د رباني ناکانونه حکومت پر خلاف مقاومت پيل کړي، مزارو فارياب کې هم جگړه غځېدلې.

جنرال همايون فوزي دغه جگړه د رباني ناکانونه حکومت پر خلاف ملي قيام وگاڼه، حرکت د رباني ملاتړ اعلان کړ، سياف د رباني په ننگه ودرېد، مولوي خالص د ملېشو او کمونسټانو د مخالفت له امله د رباني پلوي وکړه، حزب د کابل، گارنېزيون او هوايي ډگر د نيولو ادعا وکړه.

جمعيت اعلان کړه، چې ياغي ياغي ځواکونه يې پر شا تمبولي، ان چې د غازي سټديوم د نيولو خبر يې ورکړ، د دولت په وينا جگړه د

بالاحصار شاوخوا روانه ده، جنرال همايون فوزي وويل: د حزب وحدت جنگيالي د دوی ترڅنگ دي، د رباني مسعود ځواکو ته يې درانه زيانونه اړولي دي.

د دوستم ځواکونه د شپې تياره کې د پخواني رژيم پر مرکزي کمېټه چې له حرکت انقلاب اسلامي سره ده وروختل، د ملایانو څنې، ږيرې يې باد او د سترې محکمې رييس مولوي محمد شاه فضلي، پوهنې وزير مولوي جليل الله مولوي زاده يې چاپې، جېبونه او بکسونه ورتش کړل.

د احمد شاه مسعود ځواکونو مقاومت وکړ، مېشه يې په شا وتمبول، وزير اکبر خان مېنه کې يې د دوستم فرهنگي دفتر لاندې کړ، د دوستم ځواکونه بالاحصار او مرنجان غونډۍ ته راټول او وزير اکبر خان مېنه او هوايي ډگر بمبار کړ، د هوايي ډگر يوې ډيپو اور واخيست.

د دوستم نيول شوي افراد ژوندي اور ته وغورځول شول، د دوستم مېشې چې مرکزي کمېټې ته رسېدلې وې، د زغروالو ځواکونو د ځنډ له امله له تلفاتو وروسته په شا شول. ددغه جگړې ۸۰۰ زخميان د سره صليب روغتون ته وړل شوي، يوه کندهاري ملا وويل: د رباني حکومت د الله تعالی پر حکم مسخرې جوړې کړې، کله حکمتيار د دوستم پر خلاف د جهاد اعلان کوي، او رباني يې د مسلمانۍ ټپکه اخلي، بله ورځ يې رباني پر ضد د جهاد فتوا ورکوي، حکمتيار څنگ پورې نيولی وي.

دا شل مياشتې د دوستم پر ضد جهاد فرض نه و، اوس فرض شو، د حزب استازی حاجي فرید رسنیو ته وويل: پر چهار آسیاب د نظار شورا د برید مخه د دوستم ځواکونو د بالاحصار په برخه کې ونیوله، هغه و چې جگړه پیل شوه.

د جنوري ۲:

جگړه روانه ده، د جنرال دوستم وياند د رباني مسعود حکومت په دې پر وباله، چې يوازې د تاجکو لپاره کار کوي، له همدې امله دوی جگړه کې برخه واخيسته، چې سياسي نظام ته تغير ورکړي، چې لږکیو ته د منلو وړ وگرځي، اسلام آباد کې کابل سفارت خپله اعلاميه کې د دوستم او حکمتيار ائتلاف ناولی وباله، دوستم يې خلکو، هېواد او دين ته په خيانت تورن کړ.

همغږې شورا يوه اعلاميه کې له رباني د فوري استعفا او جهادي مشرانو په توافق د مؤقت حکومت جوړېدو غوښتنه وکړه.

ملي اسلامي محاذ روانه جگړه د واک جنگ وباله او سملاسي اوربند يې وغوښت، خالص له دې امله چې جنرال دوستم له کمونست رژيم سره پېيلی او په لوټ تالان پر دی د رباني ملاتړ تکرار کړ.

د حزب وياند رسنيو ته وويل: جگړه نظار شورا د خپلو کمونستو انډيوالانو په ملتيا د حزب پر ضد پيل کړې، د همغږۍ شورا پرمختگ يې د جهاد په بري کې ستر گام وباله.

محمد يونس قانوني وايي: د گلبدین، دوستم او کمونستانو مثلث د اسلامي دولت پر ضد توطيه او کودتا وکړه، چې له شرمېدلي ماتې سره مخامخ شوه، ده د جنرال دوستم ځواکونه بدنامه ملېشې وبللې، چې ټول ملت يې وار له مخه پر ضد درېدلي.

انجينر مهدي وويل: برهان الدين رباني د ترکيې سفر پر مهال جنرال دوستم خپل ځای ناستی ټاکلی و، اوس په کومو سترگو دده پر ضد د جهاد خبره کوي.

جنوري ۳:

جگره په وحشت روانه ده، دواړه غاړې د پرمختگ دعوا کوي، بي - بي - سي د ميرويس جليل له خولې د حکومتي ځواکونو د برلاسي رپوت ورکړ، په واټونو، کوڅو کې ځای ځای مري پراته دي، د مړو جسدونه، هملته تر خاورو لاندې کېږي، روغتونونه تر دهلبزونو له زخمیانو ډک دي، په چپرکتونو دوه، درې تپيان اچول شوي، په غولي هم زخميان پراته دي، درمل نشته.

رباني له ارگه وتلی، د ډکو سمڅو کې يې اړولي.

جنوري ۴:

جگره نوره هم سخته شوه، تر دې چې روغتونو ته زخميان نه شي رسول کېدای، يوازې د سره صليب کار کوونکي په دغو هڅو لگيا دي، سره مياشت د دولت پر گټه په جگره بوخته ده، خپلو امبولانسونو کې د تپيانو پرځای دولتي چارواکي، وسلې او مهمات لېږدوي...

جنوري ۵:

ميرويس جليل رپوت ورکړ، چې د خواجه رواش هوايي ډگر په بشپړه توگه دولتي ځواکونو لاندې کړ، په رپوت کې د جگرې سيمه بالاحصار، مرزجان غونډۍ، قابل باي، زاړه مکروريان بنودل کېږي، سياف د رباني مسعود په پلوۍ جگره کې برخه لري...

ډگر جنرال عبدالمومن چې د دوستم پوځي مرستيال و، د الوتکې چاودنه کې ووژل شو، پړه يې پر دوستم غورځېدلې، د دوستم هوايي

ځواکونو وزیر اکبر خان مېنه بمبار کړه.

نسیم مهدي د خواجه رواش هوايي ډگر نیول رد کړل، دده په وینا ختیز اړخ کې یې دوی پوستې بېڅایه شوې، د حزب ویاند قریب الرحمن سعید وایي بری د دوی دی، ده د بي - بي - سي له خبریالانو گيله وکړه، چې گنې د حکومت د فشار له امله د حکومت په خوښه او گټه خبرونه ورکوي.

نسیم مهدي په ارگ د بمبارۍ خبر ورکړ، همغږې شورا خبرداری ورکړ، چې رباني باید ۴۸ ساعتو کې استعفا ورکړي. همغږې شورا د حکومتي ځواکونو له خوا د خواجه رواش نیول ومنل، چې د اکمالاتو مخه یې تړل شوې وه، خو بالاحصار کې له لوگر او چهار آسیاب د حزب له خوا د اکمالاتو مخه پرانیستې ده.

جنوري ۶:

د حزب ویاند قریب الرحمن سعید: الحمد لله، جگړه په شدت سره روانه ده! د دولت الوتکې د حزب او د دوستم پر ځواکونو او سیمو بمونه غورځوي، دوستم د لوگر پوخ سړک د رنوي کرښه گرځولې، موټرانو جلا خامه لیکه اېستلې. سید اسحق گیلاني وایي روغتونونه فلج دي، یوازې څلور سوه ییز روغتون نوکی فعال دي، خلک کلا بند دي، د جگړو له سیمې نه شي وتلی، چې لارې تړلي، نقلیه وسایط نشته، د جگړې له ساحې د وتلو مخه ډب ده.

هره دقیقه یو راکټ او توغندی لگېږي، ډېری په ملکي او مېشتدني سیمو غورځي، جنرال همایون فوزي له کابلیانو وغوښتل، کورونه تخلیه

او له سیمې ووځي، چې په راتلونکو ورځو کې د نویو بریدو پلان لري... حزب وحدت جگړه کې ناپېیلی دریځ اعلان کړ، یوه اعلامیه کې یې یوازې یوه ورځ د سوء تفاهم له امله جگړه کې ځان ښکېل وباله.

جنوري ۷:

کابل کې د ورېځې او واورینې هوا له امله نسبي ارامی ده، که څه هم د درنو وسلو ډزې اورېدل کېږي، خو د گوليو د ږلۍ لمن ټوله ده. د جگړې غاړو د سهار له ۶ بجو ۲۴ ساعته اوربند اعلان کړ، چې بهرني ديپلوماتان له کابل څخه ووتلی شي، د حزب وياند ورسره د زخمیانو د درملنې، ښخولو او خوندي سیمو ته د خلکو د لېږد خبره هم مل کړه. خلک لږ و ډېر بازار ته راوتلي، چې د خپلوانو عزیزانو خبر واخلي، د نادر شاه مېنې (زړو مکرويانو) نوي سلنه وگړي ووتل، په کورونو کې ټوپکیانو اړولي، څه یې چې موندلي هغه یې لوټلي دي.

جنوري ۸:

دولت یو ځل بیا تبلیغاتي خپه راپورته کړې، په یوه اعلامیه کې دولت څرگنده کړې، چې غیر دیني ډلې به منحل کړای شي، د اعلامیې له مخې جنبش د خلق دموکراتیک گوند سره پېیلی، په اعلامیه کې راغلي، جهاد د حزب اسلامي پر ضد نه، د ملېشو پر ضد اعلان شوی.

جنوري ۸:

په ۲۴ ساعته اوربند کې بهرني ديپلوماتان له کابل ووتل، دواړو غاړو

يوه بله له اوربند په سرغړونه پړه وبلله، ديپلوماتان د تورخم له کړبڼې واوښتل، ملکي وگړو هم د دوی په کاروان کې له کابلې د خوندي وتو مخه ومونده، ډاکټران د (۴۰۰) تنو د وژنې خبره کوي، ميرويس جليل له بي - بي - سي رپوټ ورکړ، چې د ښار له لوېديځ او جنوب لوېديځ سلگونه کورنۍ خيرخانې او نورو برخو ته لېږدېدلې.

دغو کورنيو غوښتنه کړې، چې د ملگرو ملتو قواوې دې راشي او هېواد دې له دغو بېرحمو لوټمارانو وژغوري، کډي پلي ځغلي، ښځې پنډې، گنډې او د کور سامان په خپلو اوږو لېږدوي، ځينې لاسي کراچۍ کاروي، دوی چيغې وهي چې نه ډوډۍ غواړي، نه کور خو دغو جگړمارو ته چې په هرڅه عقیده لري د هغه روی وړاندې کوو، چې نور خلک لوټ او بې عفته نه کړي.

د بهرنيو چارو وزارت مرستيال حامد کرزی د ملي امنيت لخوا ونيول شو.

جنوري ۹:

د توغنديو او راکټونو خال خال ډزې اورېدل کېږي، عزيز مراد وويل، له دوستم سره خبرې نه شي کېدای، خو له حکمتيار سره خبرو ته چمتو دي. نرخونه څلور برابره لوړ ختلي.

نژدې ۵۰۰۰ کورنۍ جلال آباد ته په لېږدېدو بېلا بېلو دښتو کې اړولي، ځينې په موټرو او سروېسو کې مېشت دي، دولت د جنرال دوستم پر ضد د کفر او بېدينۍ ټاپې لگوي، جنايتکار يې گڼي، چې کلونه يې د روسانو غلامي کړي، خيانت او جنايت يې تر سره کړی، پر

کندهاريانو د جنايتکارو ملېشو د ظلمونو يادونه کوي، دغسې يې نورو ولايتو کې هم د ملېشو جنايات رابرسېره کوي، دده د فحشا او عياشۍ فلمونه بښي، دولت وايي دوستم بايد څو واره په اعدام محکوم شي، له کابل راډيو تلويزيون په وار وار دغسې مطالب خپرېږي، دوستم لوتمار او ملحد يادېږي، د سرکاري تبليغاتو له مخې دولت دده له گنا تېر شو، خو دی د لستوني مار وخوت، د دغو تبليغاتو له مخې دوستم د خلق ملحد گوند د جنبش تر نامه لاندې فعال ساتي، د دوستم، پرچم او گلبدین مثلث غندي.

جنوري ۱۰:

کابل کې درنې جگړې روانې دي، ملگرو ملتو سرمنشي له ټولو ډلو وغوښتل خپل استازي اسلام آباد ته ور ولېږي، چې اوربند ټينگ او د سياسي اوازي پر لارو چارو غور وکړي، ده پر ټولو اړخونو غږ وکړ، په خپل ملت رحم وکړي، ملگرو ملتو له افغان آزادو شخصيتو غونډه کې دگډون غوښتنه وکړه، د نيوز ورځپاڼې خبريال وويل: کابل کې يې پر واټونو د مړو جسدونه او پر وينو لژند جامې ليدلي، ان د موټرو تيرونه هم په وينو سره وو.

د تورخم پر کرښه د کډوالو (۹۰۰) کورنۍ غونډې دي، د پلخشتي جومات هم پر توغنديو لگېدلی، پر منار يې گڼې گولۍ نښتي، غالۍ يې وار له مخه لوټ شوی.

جنوري ۱۱:

کابل راډيو د گلبدين، دوستم او کارمل د مثلث په اړه تبليغات لري، بالاحصار، مرنجان غونډۍ، بمبار کړای شول، همغږې شورا اعلان کړه، تر هغې چې رباني استعفا نه وي ورکړې، د اوربند په اړه خبرې نه شي کېدای، کابل راډيو حکمتيار منافق او دوستم ملحد او کمونست ونومول.

د بگرام هوايي ډگر باندې بمباري وشوه، پاکستان له جگړې د تېنېدلو کډوالو لپاره د تورخم دره پرانيسته، د نويو کډوالو لپاره د نويو پانو يا کارت اعلان وشو، چې له پخوانيو هغو سره يې توپير وکړای شي، د بي بي سي ويليم ري او ميرويس جليل له کابله ووتل، دوی د کډوالو په کاروان کې جلال آباد ته ورسېدل، کډوالو شپه د سراج العماره بڼ او ثمرخېلو ډاگ کې تېره کړه، ميرويس جليل وايي د احمد شاه مسعود پلويان پرې تور لگوي چې له حکمتياره يې ډالر اخيستي، د حکمتيار ډله يې له مسعود د پيسو په اخيستو تورنوي.

اسلامي کنفرانس د سولې هڅې پيل کړي، صديق چکري د جمعيت او حاجي فريد د حزب استازيتوب کوي، ابراهيم بکر او حامد الغامد تر مشرۍ لاندې د خبرو لومړۍ پړاو پاکستان کې تېر شو، جمعيت څرگنده کړه، چې له دوستم سره خبرې نشي کېدای، خو له حزب سره په دې شرط چې له ملېشو راوگرځي خبرې کېدای شي، د رباني حکومت د دورې په پای ته رسېدو د ملگرو ملتو او اسلامي کنفرانس تر نظارت لاندې ټاکنې وشي.

حزب په ډاگه کړه چې د ټولو کډوالو منشا رباني دی، بايد سملاسي

استعفا ورکړي، چې د سولې پخوانۍ هڅې هم دده له امله ناکامې شوي دي.

جنوري ۱۲:

کابل کې ځمکنی او هوایي جگړه روانه ده، د جنرال دوستم الوتکو پر حکومتي سیمو بمباري وکړه، دولت ادعا وکړه چې د دوستم دوې الوتکې یې نسکورې کړي دي، د حکومتي ادعا له مخې یې تر اوسه دوولس الوتکې غورځولي، یا بگرام کې کوزې شوي دي، پاکستان د تورخم دروازه د افغان کډوالو پرمخ بېرته وتړله، د دوستم الوتکو د لوگر د سقاوې دښتې پوخ سړک د رنوی کرښه گرځولې، ځمکنی ترافیک پر دښته کې خامه سړک کاروي.

جنوري ۱۳:

کابل کې جگړه روانه ده، د پاکستان جمهور رییس او صدر اعظم په جگړه کې ښکېلو غاړو، د اور بند غوښتنه کړې، حزب بیا هم د رباني د استعفا شرط ایښی، دولت څرگنده کړې چې له ملېشو سره خبرې نه شي کېدای، البته له حزب سره خبرې په دې شرط مني، چې له ملېشو راوگرځي...

دروازه تړلې، تورخم کډو نیولی، د صرافي شهزاده مارکېټ، لوټ او سوځول شوی...

سرکاري راډیو د وحشي دوستم، ياغي گلبدین، ملحد کارمل د مثلث په غندلو لگیا ده.

جنوري ۱۴:

کابل راډيو وويل: د اسلامي دولت اتلو ځواکونو مرنجان غونډۍ او بالاحصار کې د دوستم گلبدين پر قرارگاډو وژونکي گوزارونه وکړل. په کابل د ويجاروونکې جگړې لمبې بلې دي، تورخم دروازه تړلې، د رحيم الله يوسفزي په وينا د جلال اباد پنډغالي کې خلک پر تش ډاگ پراته دي، نه خېمې شته نه د خوړو درک.

زرگونه کورنۍ جلال اباد ته لېږدېدلې، حکمتيار له بي - بي - سي سره مرکه کې د رباني پر استعفا ټينگار وکړ، ده وويل چې د بنين سيوان طرحې ته ورته موقت حکومت دې رامېنځته کړای شي، دده په وينا له دوستم سره يې وار له مخه ائتلاف نه و کړی، پر يوه وخت پر دواړو د جگړې تپل دوی گډ مقاومت ته راکاږل.

جنوري ۱۵:

سرکاري راډيو پر له پسې خبر ورکوي چې د اسلامي دولت هوايي او توپچي ځواکونو د گلبدين، دوستم د تجمع مرکزونه په مرنجان غونډۍ او بالاحصار کې تر سختو گوزارونو لاندې نيولي، د دې په مقابل کې د گلبدين دوستم ملېشو له خوا د ښار د استوگنې په سيمو راکټي او توپچي حملې او بهرحمه بمباري وشوه.

انجينر احمد شاه احمدزي د برهان الدين رباني پيغام د پاکستان جمهور ريس ته يووړ، پيغام کې له پاکستان د اوربند په ټينگښت کې د مرستې غوښتنه شوې.

جنوري ۱۶:

ولي خان مطبوعاتي کنفرانس کې غوښتنه وکړه، چې د افغان کډوالو پرمخ د تورخم دروازه پرانیستل شي، ده وویل: پاکستان کلونه افغان مهاجرو ته پنا ورکړې، د کابل له جگړو مهاجر هم افغانان دي. د سعودی بن باز د حکمتیار د بغاوت فتوا ورکړه.

ورځ نسبتاً آرامه وه، د تلوېزيون غونډې بمبار کړای شوه، د حکمتیار یوه استازي پېښور کې وویل: یو شمېر مشهورو قوماندانانو لکه مولوي صديق الله، محمد انور او نورو د مسعود پیغام چهار آسیاب ته وړی، په پیغام کې راغلي د حزب اسلامي، مولوي خالص، حرکت، جمعیت، محاذ دوه دوه استازي په یوه پلاوي کې راتول او د اوربند لپاره یوه طرحه او پرېکړه اعلان کړي.

همغېزې شورا اعلان کړه، چې خبرو ته چمتو دی، خو په دې شرط چې رباني خپله استعفا اعلان کړي.

ننگرهار کې له کابل لېږدېدلي کډوال په وچ ډاگ پراته دي، ايله نن د ملگرو ملتو مرستندويه کاروان له پاکستان (۲۰۰۰) څېمې پر دوی ووبشلي...

حامد کرزی د ملي امنیت له بنديځانې وتښتېد، ده هغه وخت د تېښتې مخه ومونده چې د یوه راکټ په لگېدو د ودانۍ یوه برخه ونړېده.

جنوري ۱۷:

د وريځې او واورو له امله جگړه سخته نه ده، بمباري ونه شوه، قوماندانانو د حقاني په مشرۍ له استاد رباني سره وکتل، استاد رباني

نوي خبره نه درلوده، په اوبو کې يې د لوتي ايشودو او پل اخيستو لوبه کوله.

د جنبش فرهنگي مسوول وويل: همغږۍ شورا کې له حزب، جنبش، نجات جبهې سربېره د حرکت او محاذ قوماندانان هم مله دي. پير گيلاني د کابل جگړو کې د خپلو قوماندانانو گډون رد کړ، ده د ملگرو ملتو او اسلامي کنفرانس تر چتر لاندې د ربړې د اوارې په اړه د نويو گامو غوښتنه وکړه، پير گيلاني وويل: گاونډي هېوادونه اواړي نه شي راوستي.

د ايران استازي طاهريان اسلام آباد کې د افغانستان په اړه له خبرو وروسته تهران ته ستون شو.

اسلام آباد کې د کابل سفارت اعلاميه کې د حامد کرزي نيول تېروتنه وبلل شوه.

حامد کرزي پر سياسي نمايندگيو نيکه وکړه، چې د جمعيت په پلوي تبليغات کوي، دده په وينا سياسي نمايندگۍ بنيادي د ملت استازيتوب وکړي.

جنوري ۱۸:

جگړه يو ځل بيا سخته شوه، محمدي، سياف او خالص د دوستم پر خلاف د اعلان کړي جهاد ننگه وکړه، د سولې لپاره د قوماندانانو شورا توافق ته ورسېده، چې په جگړه کې ښکېل اړخونه دې خپل ځواکونه شاته کړي، يوه عبوري اداره دې جوړه کړای شي.

پخواني پاچا د ملگرو ملتو تر څارنې لاندې د لويې جرگې غوښتنه

وکره، د پخواني پاچا وياند وزيري وويل: د حضور اعليحضرت اعلاميه جدي ده، ملل متحد بايد چمتو اوسي، خو قواوې يې ښايي مداخله ونه کړي، چې صوماليا او کمبوديا کې يې ښه پايلې ونه شوای لرلې.

دده په وينا ملگري ملتونه دنده لري، دا يې منشور دی، چې د ربړې اوارې ته وړاندې شي، حضور اعليحضرت خدمت ته حاضر دی، دی د ملت ارادې ته احترام لري، د لويې جرگې خبره د ملت ارادې ته دده د احترام څرگندوی ده.

حضور اعليحضرت ويلي: بهرني هېوادونه د افغانستان اور ته لمن وهي...

د شمالي ولايتونو واليانو د همغږۍ شورا له اعلاميو ملاتړ وکړ...

جنوري ۱۹:

له واورو او سړې هوا سره جگړه غځېدلې، حکمتيار د کابل قوماندانانو د سولې پلان د رباني داستعفا پر شرط ومانه.

د رباني استازي محمد صديق چکري د دوستم پرضد جهاد پرتداوم ټينگار وکړ، د کابل قوماندانانو وويل، که هر لوري د دوی پلان ونه مانه، پر ضد يې درېږي.

د همغږۍ شورا يو پلاوی پاکستان ته تللی، د رباني حکومت له پاکستان غوښتي د همغږۍ شورا پلاوي ته د پاکستان د ننوتو اجازه ورته کړي.

قوماندانانو پرېکړه وکړه، چې اته تنه علما او د هر تنظيم دوه دوه استازي د عبوري حکومت پروسه کې برخه واخلي، د کابل قوماندانانو

شورا خان د تصميم نيولو عالي مرجع گڼي، خو د دوی له خوا اعلان شوی اوربند ټينگ شوی نه دی.

جنوري ۲۰:

مازيگر سخت جنگ ونښت، ارگ بمبار کړی شو، د قوماندانانو له خوا اعلان شوی اوربند مات شو، د رباني حکومت الوتکو چهار اسيا او د همغږۍ شورا مرکزونه بمبار کړل.

جنوري ۲۱:

له غرمې وروسته جگړه سخته شوه، د همغږۍ الوتکو ارگ، وزير اکبر خان مېنه او خيرخانه بمبار کړه، د رباني حکومت الوتکو پر مرنجان غونډۍ، بالاحصار او چهار آسياب بمونه وغورځول، د پښتونخوا والي له يوه مرستندوی کاروان سره ننگرهار ته تللی... چې د کابل له جگړو لېښليو کډوالو سره هېواد کې دننه مرسته وکړي، حاجي عبدالقدير يې هرکلی وکړ، تورخم د کډوالو پرمخ تړلې.

همغږۍ شورا ټولو الوتکو ته خبردارۍ ورکړ، چې د افغانستان حدودو ته له ننوتو ډډه وکړي.

جنوري ۲۲:

د رباني مسعود ځواکونو د (نادر شاه مېنې) د نيولو ادعا وکړه، همغږۍ اعلان کړه، چې د رباني مسعود ځواکونه يې په شا تمبولي دي. ايمنستي انټرنيشنل له پاکستان وغوښتل، د کابل له جگړو د لېښليو

پرمخ د تورخم دروازه پرانيږي، ريډکراس ويلي وروستيو جگړو کې له (۶۰۰۰) زيات ولسي وگړي وژل شوي، او له ۱۸۰۰۰ زيات تپيان شوي دي.

کابل کې د اوږو بيه خلور او د تېلو درې برابره لوړه ختلې. قاضي محمد امين وقاد وويل: جگړه گلم جمو پيل کړې، رباني بايد د شپږ مياشتو په تېرېدو حکومت پرېښي واي، له دوستم سره د حزب ملتيا د حزب د مرکزي شورا له پرېکړې پرته حکمتيار په خپل سر کړې. همغږۍ شورا يوه اعلاميه کې ددې له امله چې بهرنيو هېوادو کې سياسي نمايندگۍ اعتبار نه لري، له هېواد بهره پانگې د کنگال کېدو غوښتنه وکړه.

جنوري ۲۳:

همغږۍ شورا يوه اعلاميه کې د مولوي حقاني د سولې هلو ځلو هرکلی وکړ.

کابل کې سخت جنگ دی، د دوستم الوتکو ارگ، دفاع وزارت تاسيسات، وزير اکبر خان مېنه او تلوېزيون غونډۍ بمبار کړه، د رباني هوايي ځواکونو پر مرنجان غونډۍ، بالاحصار بمونه وغورځول.

د شهزاده سراي صرافانو رسنيو ته وويل: دکانونه يې د نظار شورا وسله والو لوت، او سوځولي دي، رباني اعلان وکړ چې د ملگرو ملتو او اسلامي کنفرانس گډه طرحه منل کېدای شي.

په ماښام رباني وويل: قانوني جمهور ريس دی، استعفا به ورته کړي.

جنوري ۲۴:

حزب اسلامي ادعا وکړه، چې دولتي مطبعه او مسلخ يې ونيول، مولوي خالص وويل: له يوې غاړې هم ډاډه نه دی، د خالص په خبره له يوه اړخ سره دوستم دی، له بل سره بابو جان، دواړه لوري بايد دغسې کسان له خپل څنگ وشړي.

حکمتيار له پاکستان وغوښتل د تورخم دروازه پرانيزي، ده وويل په داسې حال کې چې مزدک، کارمل او نور پرچميان د رباني حکومت برخوال دي، د ډاکټر نجيب الله د بندي کېدو جواز نشته، ننګرهار کې د سعودي سفير له حقاني او حاجي عبدالقدير سره وکتل. رباني وويل: استعفا ته چمتو دی، خو د چا لپاره...؟

جنوري ۲۵:

جگړه روانه ده، له مرنجان غونډې پر بي بي مهرو، خيرخانه او چمتلې دښته توغندويي بريد وشو، دغسې بالاحصار مرنجان غونډې تر اور لاندې وه.

جنوري ۲۶:

د واورې وريځې له امله د جگړې څپې ناستې دي، نن طبيعت د جگړې مخه ونيوه، امنيت شورا د فوري اوربند غږ وکړ او سيمې ته يې د يوه پلاوي لېږل اعلان کړل.

رباني، ډاکټر نجيب الله لفرابي د بهرنيو چارو وزير ايران ته ولېږه، همغږۍ شورا د ايکو غونډه کې د لفرابي گډون ناقانونه وباله، اعلاميه

کابل حکومت سره هر ډول تړونونه بې اعتباره گڼي، د پاکستان کورنیو چارو وزیر سردار اصف احمد علي وویل: د جلال آباد هوایي ډگر پرانیستی، هغه هېوادونه چې د تورخم پرانیستو خبره کوي، خپلو الوتکو کې دې کډوال له هغه ځای واخلي او خپلو هېوادو کې دې پنا ورکړي.

د کابل روغتونو د ۸۰۰۰ ټپیانو د درملنې خبر ورکړ، چهار آسیاب کې د حزب د راډیو تلوېزیون تاسیسات بمبار شول، خو خپرونې یې قطع شوي نه دي.

د حزب تلوېزیون د سرکاري هغه په پرتله معیاري خپرونې لري، د سرکاري تلوېزیون خپرونې په وچ پروپاګند راګرځي هغه هم په سپورو ستوغو ټکو خو د حزب تلوېزیون د تبلیغاتو ترڅنګ معیار پامور گڼلې، د بشارت رول په دغه معیار کې جوت دی...

د ملګرو ملتو امنیت شورا د افغانستان په اړه بهرنۍ غونډه وکړه، راتلونکې اوونۍ کې د بلې غونډې پرېکړه لري.

جنوري ۲۷:

د بریځر تر لسو بجو ارامي وه، لس نیمې بجې د همغږۍ شورا ځواکونو تعرض وکړ، پغمان، خیر خانه، د بابه جان مرکزونه بمبار کړای شول.

د دولت الوتکو په مزار او شبرغان کې د دوستم ځواکونه بمبار کړل، دولت وایي هوتخېلو کې یې د ملېشو برید پر شا تمبولی.

جنوري ۲۸:

جگره روانه ده، سعودي، پاکستان له اسلامي کنفرانس وغوښتل د سولې کنفرانس راوبولي، همغږۍ شورا وويل: الوتکو يې ارگ، چمتله دښته، پل اړتل او پغمان کې د رباني قرارگاوي بمبار کړې. دغسې د حکمتيار او همغږۍ شورا مرکزونه حکومتې الوتکو بمبار کړل، همغږۍ شورا ادعا وکړه، چې ملي بس او مسلخ يې نيولي دي. دولت وايي: د دښمن بريدونه يې په شا تمبولي، جگره مرنجان غونډۍ او بالاحصار ته راټوله ده.

جنوري ۲۹:

کابل کې د راکتونو خال خال ډزې دي، خو له بغلان، جوزجان او فارياب د سختو جگړو خبرونه ورکړل شول، سياف وويل جگړو کې بهرنی لاس دی، ده د ازبکستان نوم واخيست، دده په وينا له ازبکستان الوتکې الوزي بمباري کوي...

دپاکستان اپوزيسيون مشر نواز شريف پارلمان کې د کډوالو پر مخ دروازه تړل وغندل، د بلوچستان پارلمان کې بلوڅانو له خپل ايالت د افغان کډوالو د ايستو غوښتنه وکړه، پښتنو استازو يې مخالفت وکړ، په دې سلا شوه چې افغان کډوال به هغه وخت استول کېږي، چې د افغانستان ريره اواره شي...

حقاني د اصلاحي شورا له پلاوي سره جلال آباد کې دی.

جنوري ۳۰:

همغري ځواکونو آرتل پل، جمال مېنه او دهمزنگ بمبار کړل، فارياب، جوزجان او بغلان کې هم جگړې شوې، خلک له جگړې په مندو دي، هر لوري ته ځغلي، په دوی پسې توغندي، تويي غورمېږي، لکه خروړي سپي مندې پسې وهي، کابل پر توکمي، سياسي او مذهبي ډلو وېشل شوي.

له کابل سل زره وگړي کليوالو سيمو، شپېته زره جلال آباد ته لېږدېدلي دي، ۸۰۰۰ زخميان او ۱۰۰۰ تنه وژل شوي دي...

جنوري ۳۱:

جگړه سخته ده، همغري شورا د بابر بن او گذرگا د نيولو ادعا وکړه، دولت مرنجان غونډې، بالاحصار او چهار آسياب بمبار کړ، شمال کې هم جگړه غځېدلې، جنرال فوزي د سمنگان نيولو ادعا وکړه. ډاکټر موسی توانا له جمعيت سره خپل شلون اعلان او جنبش کې شامل شو، ده پر رباني او مسعود نيوکې وکړې، دغسې يې د دوستم پر ضد د رباني اعلان شوی جهاد باطل وباله. توانا په وروستيو کې د جمعيت د مرستيال په توگه کار کاوه او د توکمي فرکيسيون مشر گنل کېده.

ډاکټر موسی توانا په ډاگه کړه، چې رباني دوستم ته د ننواټې لپاره ولېږه، خو رباني په تگۍ کې و... دده په وينا احمد شاه مسعود هم له دوستم سره د اړيکو او روغې په هڅو کې رېښتيني نه شوي گنل کېدای. ستوريس مسوريش د ملگرو ملتو استازي بېړنی اوربند وغوښت،

دده په وينا د طرحو کمی نشته، خو پر افغان مظلوم ولس زړه سوی نشته، ده وویل لومړی باید اوربند ټینگ شي، لویې جرگې ته مخه ورکړل شي... همغږی شورا د ملگرو ملتو له هلو ځلو سره موافقه اعلان کړه.

پېښور کې افغان قونسل وايي: جنگ حکمتیار پیل کړی، د ننګرهار شورا وايي که رباني له دوستم او مېلېشو سره په جنگ لگیا وي، موږ ورسره ولاړ يو، خو که له حزب سره جگړه کوي، موږ فریق نه جوړېږو.

فبروري ۱:

دواړو غاړو د حقاني په مشرۍ اصلاحي شورا ته واک ورکړ، چې د سولې لپاره خپلې هڅې وغځوي، دوی اصلاحي شورا ته بلنه ورکړه، چې کابل ته ورشي.

ایراني چارواکو مشهد کې د سنيانو یو جومات پر بلدوزرو ونړواوه...
مولوي حقاني جلال آباد د امن ښار ونوماوه...

فبروري ۲:

جگړه روانه ده، د حقاني په مشرۍ اصلاحي شورا کابل کې ده، د کابل له قوماندانانو او جهادي شورا له پلاوو سره یې ولیدل، له رباني حکمتیار سره یې خبرې وشوې.

حزب اسلامي د ملگرو ملتو (مسورش) د وړاندیز هرکلی وکړ او د څلور ورځني اوربند لپاره یې خپل چمتو والی اعلان کړ.

د جنرال دوستم استازي روس ته اخطار ورکړ، چې که د رباني لپاره

يې د پيسو له چاپولو لاس وانه خيست، مزار کې به د روس قونسلگري وټري.

فبروري ۳:

کابل کې ټينگه ورېځ ده، واوره اورېدلې، د جگړې څپې ناستې دي، تېرو درېيو مياشتو کې لومړی پلا د سره صليب د خوراکي توکيو يو کاروان کابل ته ورسيد، د تورخم دروازه د پخوانيو کډوالو پر مخ چې د افغان کمشنري شناختي پاسونه لرل پرانيستل شوه، خو له څو ساعتو وروسته بېرته وتړل شوه.

فبروري ۴:

د واورې له برکته نسبي کراري ده، په شمالي ولايتو کې جگړه ده، د اصلاحي شورا پلاوي د حقاني په مشرۍ له رباني، سياف او مسعود سره وکتل.

د ننگرهار، لغمان، کونړ شوراگانو حاجي عبدالقدير خپل مشر وټاکي.

مازيگر درنو دزو د يو ځل بيا وېره گډه کړه.

استاد رباني ازبکستان د دولت له مخالفانو سره په مرسته تورن کړ.

فبروري ۵:

جگړه روانه ده، د سره صليب پر روغتون توغندی ولگېد، دولت پر بالاحصار مرنجان غونډۍ او چهار آسياب بمباري وکړه.

فبروري ۶:

د اصلاحي شورا پلاوی دويمه پلا له استاد رباني او سياف سره وکتل، رباني په خپل دې دريځ ولاړ دی، چې حل او عقد شورا ولسمشر منلی. د ملگرو ملتو ځانگړي استازي (مسوريش) ننگرهار کې له حاجي عبدالقدير سره وکتل، ازبکستان د کابل حکومت د ورومبي ورځې تور رد کړ.

فبروري ۷:

د کابل جگړو کې تر اوسه سل زره کورنۍ بېځايه شوي او له ۱۵۰۰۰ زیات ولسي وگړي وژل شوي دي، دغسې له دېرش زره زیات زخمیان دي.

احمد شاه مسعود پر ازبکستان تور پورې کړ، چې د دوی مخالفانو (دوستم) ته T30 ټانکونه ورکړي.

دده په وینا، بېنظیر بوټو هم ورسره په خپلو ژمنو وفا ونه کړه، تر اوسه مخالفان (حکمتیار) پالي.

همغږۍ شورا د اصلاحي شورا طرحې ته ورته طرحه وړاندې کړه، چې رباني او حکمتیار دواړه استعفا وکړي، د کابل امنیت د کابل قوماندانانو ته وسپارل شي، له هرې ناحیې به دوه دوه تنه د خلکو د استازو په توگه په دغه شورا کې برخه ولري، د دوی له استعفا به پینځلسو ورځو کې د شپږو میاشتو لپاره له ناپېیلو او منلیو کسانو مؤقت حکومت جوړ کړای شي، د حکومت جوړونې پروسه به د ملگرو ملتو او اسلامي کنفرانس تر څارنې لاندې بشپړه شي...

فبروري ۸:

اروپايي ټولنې د افغانستان پر جگړو خواشيني وښوده، حقاني چهار اسيا ب کې له حکمتيار سره وکتل، خو غوڅه پايله يې ترلاسه نه کړای شوه.

رباني يو ځل بيا پر ازبکستان له دوستم سره د مرستې تور پورې کړ.

فبروري ۹:

د دولت دوې چورلکې لغمان کې حزب اسلامي ته تسليم شوې، دغو چورلکو چې شمشاد کې يې د استاد سياف له غوند کابل ته پوځي توکي لېږدول، د حزب قوماندان ناصر خان ته تسليم شوې.

د اسلامي کنفرانس مشر حامد الغامد افغانستان کې د جگړې له ټولو غاړو روژه کې د اوربند غوښتنه وکړه، پېښور کې يې د حزب او جمعيت له استازو سره وکتل.

فبروري ۱۰:

کابل کې جگړه سخته شوه، د همغږۍ شورا ځواکونو د تلوېزيون غونډۍ بمبار کړه، دولت هم د مخالفانو سيمې تر اور لاندې نيولي...
حقاني له حکمتيار سره وکتل، د دولت او حزب وحدت ترمينځ د اړيکو خبر ورکړل شو.

فبروري ۱۱:

د روژې لومړۍ ورځ ده، ځکه خو تر اوسه کراري ده، انگلستان خپلو اتباعو ته خبرداری ورکړ، چې افغانستان ته سفر ونه کړي. دهمزنگ کې د حزب وحدت او نظار شورا ترمینځ لنډه نښته وشوه. د شهزاده سرای له لوت تالان وروسته چې صرافان پر سالنگ وات د مېوې زړې منډيې مخامخ مارکیت ته رالېږدېدلي وو، د شپې چور او لوت شول.

فبروري ۱۳:

جگړه په یو څه ځنډ روانه ده، نظار شورا افشار بېرته حزب وحدت ته وسپاره.

فبروري ۱۴:

د حقاني په مشرۍ اصلاحي شورا د سهار له پینځو بجو موقت اوربند رامینځته کړ، اوربند بې قید و شرطه دی، د حقاني په وینا کابل ته غځېدلې لارې به پرانیستي وي، دده په وینا له دغو لارو پوځي اکمالات نه شي کېدای، همغږۍ شورا د اوربند منل اعلان کړل، اوربند څلور ورځنی دی، چې د دایمي اوربند پیلامه گرځېدای شي. قریب الرحمن سعید وویل، اوربند یې منلی، په څلورو ورځو کې به د رباني د استعفا، او نوې حکومت طرحه چې ترمخ به یې کابل ناپوځي شي بشپړه شي.

فبروري ۱۵:

اوربند د توغنديو درنو دزو مات کړ، حقاني پغمان کې له احمد شاه مسعود او استاد سیاف سره وکتل، دولت وایي توغندي د دوستم ځواکونو ویشتي، خو دوی به یې ځواب ورنه کړي، خلک د اوربند پر دوام باوري نه دي، ځکه خو له فرصت په گټه اخیستو له زرو مکرویانو او جگړې له سیمې پنبې باسي...

د ننگرهار د سرشاهي پند غالي کډوال وایي: له مجاهدینو کرکه لري، دا قاتلان دي، کډوال په وچ ډاگ پراته دي، پند غالي د ماینو تر گواښ لاندې دي.

فبروري ۱۷:

مزاری وویل: زموږ دریځ د همغږۍ شورا دریځ دی. د کابل کډوالو ۲۵ سلنه د سرشاهي پند غالي کې مېشت دي، نور په سرکونو، پارکونو، واټونو پر غاړو پراته دي، په یوه بس کې یوه کورنۍ مېشت ده. اوربند ايله درې ورځې دوام وکړ، خلکو وکړای شول د جگړې له سیمې ووځي، حکمتیار له کابله ننگرهار ته تللی، حقاني په ده پسي ننگرهار ته ولاړ.

فبروري ۱۸:

د پاکستان د بهرنیو چارو وزیر سردار آصف احمد علي جلال آباد کې له حکمتیار او حقاني سره وکتل، حقاني وویل: کابل ته غځېدلې لارې ښايي پرانیستي وي، خواره او غلې باید د جگړې وسله ونه گرځي.

له نادر شاه مېنې (زړو مکرويانو) وروستي استوگن ووتل، سیاف وویل: د اصلاحي شورا پلاوی باید د جنگ منشا له مینځه یوسي، دده په وینا ملېشې او کمونستان د جگړې مسبب دي.

ده وویل: د ملگرو ملتو مرسته به دا وي، چې د بهرنۍ مداخلې مخه ونیسي.

د رباني حکومت د کابینې غړي او لوړ پوړیو چارواکو کورنۍ تر اوسه پاکستان کې دي، خپله د احمد شاه مسعود کورنۍ اسلام آباد کې مېشت ده، دوی له تورخم د اوبسانو او خرو په لار له کرښې اوري، مسعود اسلام آباد کې د خپل پلار جنازه کې چې ترافیکي پیښه کې ومړ برخه وانه خيسته.

حکمتیار او رباني پاکستان کې د خپلو زامنو له ورا بې برخې پاتې شول.

فبروري ۱۹:

د ملگرو ملتو د بشري حقونو د څانگې مشر ارماکورا د مجاهدینو پر مشرانو نیوکې وکړې، دوی یې د خپلو خلکو قاتلان وبلل. د ثمرخېلو او سرشاهي پنډغالو کې د کابل له جگړو د کډه شویو کورنیو خېمې درېدلې، خو ډېری کورنۍ په وچ ډاگ راغونډې دي، کېږدی نه لري، که څه هم ځای ځای د بهرنیو مرستندویه موسسو لوحې لگېدلې، لارې هماغسې تړلي دي، حقاني له حکمتیار سره د لارو د پرانیستو پر سر خبرې وکړې.

فبروري ۲۰:

پېښور کې درېيو وسله والو د ښوونځي يو بس اسلام آباد ته وتښتاوه، تښتوونکو غوښتل افغانستان ته د خوراكي توکيو د رسېدو مخه پرانيستل شي، بس اسلام آباد کې د افغانستان سفارت ترمخ د پوليسو محاصره کې دی.

جنرال نصير الله بابر له تښتوونکو سره خپله خبرې ان توکي وکړې. له دوی يې تومانچه وغوښته، ور يې کړه، ده وکتله بېرته يې تښتوونکو ته وسپارله، محمد علي جاويد د يو بل پلاوي په مشرۍ اعلان کړه، چې د رباني لپاره د ټاکلي مودې په پای ته رسېدو لويه جرگه چې سل تنه ديني علما، قوماندانان او سياسيون په کې وي، نوی حکومت جوړ کړي، ده اعلان کړه چې خپلې هڅې به د حقاني له هڅو سره همغږې کړي.

حزب د حقاني پر ټينگار پر يو بل څلور ورځني اوربند هوکړه وکړه.

فبروري ۲۱:

له کابل جلال آباد ته د کډوالو بهير روان دی، د دويمې ورځې لپاره هم د پېښور ماډل سکول تښتولی بس افغانستان سفارت کې ولاړ دی، دوی پينځه مليونه کلدارې، د پولې او لارو پرانيستل او يوه چورلکه غواړي، چې خوندي ځای ته يې ولېږدوي.

حقاني له سوريس مسوريش او حکمتيار سره جلال آباد کې جلا جلا خبرې وکړې.

فبروري ۲۲:

د ښوونځي بس درې واړه تښتوونکي د پاکستان د پوځي کومانډويي ځواکونو له خوا د شلو دقیقو په لنډ وخت کې ووژل شول، ویل کېږي دوی د پروان اوسېدونکي د احمد شاه مسعود مربوط وو.

په ژوره ماتې تښتوونکي په شربت کې دنشه یې موادو په گډېدو بېهوښه، او بیا په ډزو ووژل شول، له بېهوښی وروسته ددوی وژنې گڼ سوالونه راولاړ کړي.

حقاني اعلان کړه، چې د اور بند پر تمديد موافقه شوې، حکمتیار وویل، د اصلاحي شورا اوربند یې ځکه ومانه، چې د ربړې اوارۍ رامینځته کړای شي.

حقاني له حکمتیار او خالص سره وکتل.

حقاني د بس تښتونې په اړه وویل: دا غلط عمل و، له بده بخته پاکستان هم مناسب کار ونه کړ، تښتوونکي باید ژوندي نیول شوي وای، چې د واقعیت پته لگېدلی وای.

فبروري ۲۳:

سردار آصف احمد علي له ننگرهار د ځمکې له لارې کابل ته راغی، کابل کې له غرمې وروسته خال خال ډزې اورېدل کېږي، آصف احمد علي به له مسعود او رباني سره گوري.

کابل پر ازبکستان د دوستم د ملاتړ تور لگوي، سیاف وايي دا مداخله نه شو منلی، کابل کې د پاکستان پر ضد مظاهره وشوه، مظاهره کوونکي پر سفارت وروختل، اسلام آباد کې د ښوونځي د بس د

درېو ټښتوونکو د وژنې په غندنه کابل کې حکومتي مظاهره وشوه.
دا په داسې حال کې چې کابل کې هره ورځ د سيالو ډلو ترمنځ
لسگونه بېگناه افغانان وژل کېږي.

فبروري ۲۴:

سردار آصف احمد علي کابل کې خپل ترلی سفارت وکوت، له ده
سره رباني او مسعود ملگري وو، آصف احمد علي له عبدالعلي مزاری
سره هم ولیدل.

فبروري ۲۵:

کابل راډيو چې د پښتونستان پروگرام وار له مخه ایسته کړی، د
بلوچي پروگرام پر ځای ازبکي هغه خپور کړ.
له جلال اباد تر کابل (۱۷۰) پوستې پرتې دي، له موټرو او مساپرو
باج اخلي.

فبروري ۲۶:

کابل کې د پاکستان پر ضد دویمه مظاهره وشوه، حقاني له
مسعود، رباني او سیاف سره پغمان کې وکتل، د سولې لپاره یې ظاهراً
ده ته له واک ورکولو سره موافقه وکړه، خو ماته د زړه هغه نه برېښي.

فبروري ۲۷:

حقاني صاحب يو ځل بيا له استاد رباني او سياف سره وليدل، په خوله خواږه په زړه کاره.

حکمتيار سره هم وليدل شول، ده هم په خوله واک ورکړ...؟

فبروري ۲۸:

کندز د همغږۍ شورا له خوا ونيول شو، قريب الرحمن سعيد وويل، د کندز ټولې ولسوالۍ يې نيولي، خو دوستم وويل د کندز مهمې سيمې يې تر واک لاندې دي.

کابل کې هم د جگړې غاړو د يو بل مرکزونه تر اور لاندې ونيول، حقاني د کابل له قوماندانانو سره د امنيت سپارلو په اړه خبرې وکړي، پلچرخي کې د کابل قوماندانانو خپله غونډه لرله، د دوی او باديگاردانو له خبرو د ډار او وحشت لمبې خټې، دغسې خبرې او کريکټرونه څرنگه کړای شي کراري راولي، او امنيت ټينگ کړي.

زه حيران شوم چې حقاني صاحب له دغو قوماندانانو د امنيت د ټينگښت هيلې پالي، حقاني صاحب دوی ته وايي: د سولې په لار کې زما ټول امکانات ستاسې په خدمت کې دي، ما حقاني صاحب ته له خپلې اندېښنې وويل، په عميق تاثر يې راته کړه: څنگه يې کوې؟

مارچ ۱:

په خوراكي توکيو بار د ملگرو ملتو شپږ لارۍ د حکمتيار له موافقې وروسته کابل ته راغلې، حکمتيار په دې شرط کابل ته د ننوتو مخه

ورکړه، چې د همغږۍ شورا د وېش له پروگرام سره سم خوراكي مواد وويشل شي، دا چې درې لارې به د حکمتيار او درې د رباني تر کنترول لاندې سيمو کې وېشل کېږي.

مارچ ۲:

پېښور کې د پير گيلاني تر مشرۍ لاندې يوې غونډې د لويې جرگې په جوړېدو ټينگار وکړ، د کابل پر بېلا بېلو برخو راکټونه ولگېدل. د جلال آباد سرشاهي پند غالي د نورو کډوالو د مېشتېدو ظرفيت نه لري، عزيز مراد د همغږۍ شورا د ځواکونو له خوا د کندز نيول درواغ وبلل، ده وويل د کندز د دفاع جگړه روانه ده، د دوستم گلبدین ملبشو ته د سر او مال درانه زيانونه اوښتي.

مارچ ۳:

کابلين د ملگرو ملتو د شپږو لاريو لار څاري. بېنظير بوټو ناصر باغ کې د نويو کډوالو پندغالي ته ولاړه، د تورخم دروازې پرانيستو ژمنه يې وکړه. اصلاحي شورا د دېدلي اوربند د څارنې پلاوی اعلان کړ، چې له اوربند سرغړوونکي اړخ په گوتو کړي...

مارچ ۴:

د حزب قوماندانانو د ملگرو ملتو د شپږو لاريو مخه ډب کړه، کابل کې کراري ده، اوربند نه دی مات شوی، د اصلاحي شورا د څار پلاوی له

اوربند سرغړوونکي په ګوتو کړل، دا يې قواله په چا يې منې...؟
د اصلاحي شورا يو بل پلاوی له دواړو غاړو د بنديانو د خلاصون په
موخه خپل کار پيل کړ.

مارچ ۵:

حقاني د اصلاحي شورا په مشرۍ له حکمتيار سره وليدل، حقاني
تينگار کاوه چې لارې خلاصې او تعرض ونه شي، خو حکمتيار خپل واک
مشروط وباله، چې له همغږۍ شورا سره هم وکتل شي.
بطروس غالي د حکمتيار په نامه يوه پيغام کې د ملګرو ملتو شپږو
لاريو ته د مخه ورکولو غوښتنه وکړه.

مارچ ۶:

کابل کې نسبي آرامي ده، حکمتيار د ملګرو ملتو لاريو ته اجازه
ورکړه، چې کابل ته ننوځي، درې لارې د رباني او درې د حزب تر واک
لاندې سيمو کې، خوراکي توکي ووېشي.

مارچ ۷:

د ملګرو ملتو لارې د کابل ښاريانو له خوا چور کړای شوې، دغه
وخت د جګړې دواړو غاړو د يو بل تر واک لاندې هغو سيمو توغندو يي
بريد وکړ، چې د دغو لاريو توکي پکې وېشل کېدل، د خلکو د چور له
امله د موادو وېش ودرېد، خيرخانه کې د يونيسف يو افغان مامور
خلکو برمه کړ، د خيرخاني يوه جومات کې د موادو د وېش لړۍ روانه

وه، چې توغندي ولگېدل، شپږ تنه مړه او ۳۰ زخميان شول.

د ملگرو ملتونو لخوا، درې لارې اوږه د يوه لوی ښار کلابندو اوسېدونکو ته له مسخرې پرته بل څه نشي گڼل کېدای، چې د شپږو میاشتو کلابند ښاريانو هر یوه ځان لومړی درجه مستحق گانه، چې باید خپل حق او برخه ترلاسه کړي، درې لارې ښايي د څرخي پله زندان کې د زرگونو میشتو کډوالو لپاره د یوې ورځې یوه گوله مړۍ برابره کړي وای، خو د یوه لوی ښار د کلابندو اوسېدونکو سره دغسې مرسته د ملگرو ملتونو یوه بله بې توپیري او ټوکه رامنځ ته کړه...

مارچ ۸:

د کابل بېلا بېلې سیمې د دواړو غاړو له خوا تر توغندويي برید لاندې دي، حقاني له حکمتیار سره وکتل.

مارچ ۹:

کندز د رباني ځواکونو له خوا بېرته ونیول شو، حقاني د باغ بالا هوتل کې له استاد رباني، سیاف سره وکتل، له کابل د کډوالو د وتلو بهیر له پخوا زیات غځېدلي، ښار کې شبنامې غورځېدلي، چې د اختر تر څلورمې له ښاره ووځي.

مارچ ۱۰:

جگړه روانه ده، د جگړې غاړې یوه پر بله توغندويي بریدونه کوي، I.R.C روغتون ته. ۲۳ ملکي ټپیان راوړل شوي.

مارچ ١١:

کابل راډیو د حکمتیار ځواکونو د دوو تعرضونو د په شا تمبولو خبر ورکړ، پخوانی پاچا د وړوکي اختر په مناسبت خپل پیغام کې د روانو جگړو له امله خواخوږي وښوده، پیغام کې د هېواد او هېوادوالو خدمت ته چمتووالی څرگند شوی دی. څه خبر خدمت ته چمتو حضور اعلیٰحضرت به کله د دغه خدمت مخه مومي...؟

مارچ ١٢:

د بلوچستان حقوقپوهانو یوه قطعنامه کې د ډاکټر نجیب الله د خوشې کېدو غوښتنه کړې، کابل کې خال خال ډزې اورېدل کېږي، لارې هماغسې تړلې دي.

مارچ ١٣:

استاد رباني د خیرخاني جامع جومات کې د اختر په لمانځه کې خپل حکومت دده په وینا مدینه الرسول کې لومړنی اسلامي حکومت وباله.

ده د خپل حکومت ستونزې د پیغمبر صلی الله علیه وسلم او صحابه وو ستونزې وبللې، ده په اشاره اشاره حکمتیار منافق ونوماوه، هرات کې اسماعیل خان د سولې او اوربند طرحه وړاندې کړه، چې حکمتیار له خپلو متعهدینو سره تر مشورې مشروط کړه، خو رباني ورسره موافقه وښوده.

مارچ ۱۶:

د کابل پلچرخي کې خلکو مظاهره وکړه، د جگړې غاړې يې وغندلي،
قريب الرحمن سعيد د هرات د سولې پلان د حقاني د سولې د هڅو
سبوتاژ وباله.

مارچ ۱۵:

اسلام اباد کې د کابل سفير سردار محمد روشن رباني حکومت له
خوا تبديل کړای شو، له ده سره د حکومت کشاله د هغه چک پر سر
وه، چې نواز شريف مجدي ته د پاکستان له اړخه د مرستې لپاره
ورکړی و.

مجددي دا له ځان سره مرسته بلله، له دې... دوه مليوه ډالر رباني
ادارې ايستلی او نورې د سردار روشن لخوا کنگال کړای شوې، چې د
يوې نماينده او قانوني حکومت تر وخت يې څوک ونشي ايستلی.

مارچ ۱۸:

د مارچ ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷ په کرار تېرې شوې، خو نن توغندويي
بريد کابل يو ځل بيا ولړزاوه.

د رباني حکومت وياند وويل، که همغږۍ شورا له بمبار او توغندويي
بريدونو لاس وانه خلي، دوی به د ملېشو پلوه افسرانو کورونه بمبار کړي.
څو توغندي د وزير محمد اکبر خان مېنې، شاو خوا ولگېدل،
ځمکنۍ جگړې، ملي بس، زړو مکرويانو او ميوند وات کې غځېدلې،
خلکو له جگړې جوماتونو ته پنا وړې.

مارچ ۱۹:

مولانا کوثر نیازی د مغزي سکتې له امله پاکستان کې ومړ. ده خپل سیاست له جماعت اسلامي پیل کړی و، مولانا مودودي ته دومره نژدې و چې زوی یې باله، بیا یې له جماعت سره پرې کړه، چې جماعت اسلامي له یوې مخې سیاست او اقتدار ته استخدام کړای شو، گویا له روحانیت او اصلاح یې پر مخ اړولو تورن کړ... "اور لاین کټ، اور جنهیس مے نے دیکھا" دده مشهور کتابونه دی، چې لومړی یې د بوټو زوال او جنرال ضياء الحق د کودتا په اړه کښل شوی.

له جماعت اسلامي په وتو مولانا پیلز گوند ته ورغی، د بوټو حکومت کې لومړی د اطلاعاتو خپرونو او بیا د حج او اوقافو وزیر و.

مارچ ۲۰:

د جگړې غاړو د یو بل پر سیمو درنې بمبارۍ وکړې، حکومتی الوتکو د سقاوې دښته کې د همغږۍ شورا د الوتکو رنوی کرښه (سرک) بمبار کړ، له غرمې وروسته یوه بجه د همغږۍ الوتکو وزیر اکبر خان مینه او خیرخانه بمبار کړی.

مارچ ۲۱:

د نوي لمريز کال په لومړي ورځ د جمال مېنې غونډۍ دوه توغندي ولگېدل.

برهان الدين رباني د لسو ورځو ورځو یو اړخیز اوربند اعلان کړ.

مارچ ۲۲:

استاد رباني له شپږو مياشتو وروسته مطبوعاتي کنفرانس ته وينا وکړه، ده په ډاگه کړه، چې استعفا به ورنه کړي، رباني په دې اړه يوې پوښتنې ځواب کې وويل، چې د استعفا يې هډو سوال نه پيدا کېږي. ده تکرار کړه، چې له حکمتيار سره مذاکرات شوني دي، خو له دوستم سره خبرې نه شي کېدای، رباني يو ځل بيا پر ازبکستان د پوځي مداخلې تور پورې کړ.

مارچ ۲۳:

سره صليب خپل پيغام کې د جگړو په اړخو غږ وکړ، چې له روغتونو سره له مورچو نيولو ډډه وکړي، امنيت شورا يو ځل بيا افغانستان کې د جگړو د پای هيله وکړه.

مارچ ۲۴:

اروپايي ټولنې افغانستان ته د خوراکي توکيو د رسولو غوښتنه وکړه. حزب اسلامي د وزيرانو شورا د سولې کمېسون طرحه رد کړه، حزب د رباني پر استعفا ټينگار او دوو اوونيو کې د موقت حکومت جوړښت غواړي، جگړه د خال خال ډزو په بڼه روانه ده.

مارچ ۲۵:

پخواني پاچا له امريکا غږ سره مرکه کې يو ځل بيا د لويې جرگې پر

جوړېدو زور ورکړ، ده په اوسنيو شرايطو کې ټولټاکنې ناشونې وبللې، د ده په وينا روان کړکيچ د بېړنيو پرېکړو غوښتنه کوي، د ملت اراده بايد پامور وبلل شي.

ده په ډاگه کړه، چې له ملگرو ملتو سره يې اړيکې دي، له امريکا او نورو اړخونو سره يې هم خبرې روانې دي، ده يو ځل بيا تکرار کړه، چې د وطن لپاره هر خدمت ته چمتو دی.

خو د خدمت پر څرنگوالي يې لا څه نه شوای ويلی...، ملت عمل غواړي، په تش چمتو والي څه نه کيږي...

مارچ ۲۶:

د توغنديو باران دی، په تېره يوه مياشت کې د ميشتېدنې پر سيمو تر ټولو زيات توغندي لگېدلي، د جگړې دواړو غاړو د يو بل سيمې د توغنديو تر بريد لاندې نيولي دي.

پر ارگ، ده افغانان، وزير اکبر خان مېنه، بالاحصار، مرنجان غونډۍ توغندي لگېدلي، شاوخوا سيمې هم توغنديو زيانمنې کړې. (۱۶۰۰) مړه سلگونه زخميان دي.

له پل محمود خان سره هم توغندي لگېدلي. اته تنه هغه وخت پر توغندي ولگېدل، چې په جگړه کې د يو وژل شوي ماشوم په ښخولو بوخت وو.

حکومتي الوتکو چهار اسيا بېمار کړ. محمود ميستري اسلام اباد کې دی، دده په وينا له افغانانو سره تر ليدو کتو وروسته خپل پلان وړاندې کولای شي.

مارچ ۲۷:

خال خال ډزې اورېدل کېږي، محمود ميستري له پاکستانه خپل کار پيل کړ، گويا ابتدا بيا هم په سکون شوه...؟
حکمتيار د ميستري د هلو ځلو هرکلی وکړ.
ده وويل غوره دا ده چې اصلاحي شورا او د کابل قوماندانانو طرحه چې ډېره موده يې د سولې لپاره کار کړی، پلي کړی شوی وای.

مارچ ۲۸:

له ماسپښين وروسته سختو نښتو پر کابل د وېر او ډار تيارې وغورولې، حزب وايي حکومت محمد آغه کې د دوی سنگرونه بمبار کړل.
جلال آباد کې د سولې سيمينار پرانيستل شو، حاجي عبدالقدير له جلال آباد د حج پروازونه اعلان کړل، سعودي هم د خپل سفارت د وېزې څانگه جلال آباد ته لېږدولې.

مارچ ۲۹:

جگړه په نادرشاه مېنه (زرو مکروړيانو) عيدگاه جومات، ميوند وات کې غځېدلې، اسماعيل خان هرات کې د سولې لپاره د يوه کنفرانس غړ وکړ.
داسې چې يوه دېرش کسيزه شورا به واگی ترلاسه کړي، قاري بابا له اسماعيل خان سره مخالفت وکړ، دده په وينا قوماندانان ښايي سياسي مشران انتخاب نه کړي، دغو مشرانو هېواد ويجاړ کړی دی...

مارچ ٣٠:

محمود ميستري له پاکستان په الوتکه کې ننگرهار ته راغی، د سرشاهي پند غالی يې وکوت.
حقاني له رباني سره وکتل، په دغه کتنه کې رباني خپله استعفا ناشونې وبلله، د دوی ترمينځ خبرې ترخې شوې، حقاني رباني له ملت سره په دښمنۍ تورن کړ.

مارچ ٣١:

کابل کې جگړه روانه ده، همغږۍ شورا د ملي بس او پل محمود خان په استقامت پرمختگ وکړ او له کابل سيند يې ځواکونه واوښتل...
اصلاحي شورا چار اسيا ب او باغ بالا کې له رباني او حکمتيار سره وکتل...

اپريل ١:

ميستري کابل ته راغی، له حقاني، سياف او رباني سره يې وکتل، کابل کې کراري ده.
له غرمې وروسته ميستري له مزارې سره وليدل.
حقاني کارېز مير کې له مسعود سره وکتل.

اپريل ٢:

محمود ميستري کابل ښاريانو او حکمتيار سره وکتل، کابل ښاريانو

له میستري د ملگرو ملتو د دندو او مکلفیتونو پوښتنه وکړه، بناریان پر ملگرو ملتو په غوسه دي، پر ملگرو ملتو یې ټینګې نیوکې وکړې.

اپریل ۳:

میستري د ناروغۍ له امله لیدنې کتنې وځنډولې. پاکستان اسلام آباد کې د کابل سفیر بهرنیو چارو وزارت ته وغوښت، چې د ملا راکتي له خوا د نیول شوو چینایانو خوشې کول باوري کړي، ملا راکتي د سیاف قوماندان دی، چې کوټه کې پخپل کور یوه چا په کې د پاکستاني پوځیانو د ستینگرو نیولو په بدل کې یې چینایي انجنیران تښتولي وو، ویل کېږي سیاف د پاکستان او ملا راکتي جوړ جاري ته مخه پرانیستی.

استاد سیاف او پاکستان په ګډه دده تاوان پرې کړ. مابنام میستري له مسعود سره دوه ساعته خبرې وکړې.

اپریل ۴:

که څه هم د میستري د سفر وروستی ورځ وه، خو د خراب موسم له امله یې ستنېدل وځنډېدل.

کابل کې مظاهري وشوې، تنظیمي حکومتونه یې وغندل، د ملگرو ملتو د پلاوي له استوګنځای سره نژدې ښځینه وو مظاهره وکړه.

حقاني د پاکستان له سفیر سره پلچرخي کې وکتل، حقاني وویل د افغانستان ربره کورنۍ او بهرنۍ اړخونه لري، پرمختیاوې او اړیکې باید څرګندې او له خلکو پټې ونه ساتل شي.

اپريل ۵:

محمود ميستري پاکستان ته ستون شو، له دې وړاندې يې د دويم ځل لپاره له حقاني سره وکتل، ميستري په دغه کتنه کې وويل، چې دواړو غاړو د اصلاحي شورا له طرحې سره يو ډول توافق څرگند کړی، ميستري د حقاني د سولې هلې ځلې وستاييلې، دی به دوې اوونۍ وروسته بېرته افغانستان ته راشي.

اپريل ۶:

تگاب کې د حزب او جمعيت جگړې زور اخیستی.

اپريل ۷:

محمود ميستري پاکستان کې د خپل ماموريت دويم پړاو اعلان کړ، دی به مزار او هرات ته هم سفر وکړي. د کعبې امام احمد بن سهيل د اسلامي هيوادو علماوو د يوه پلاوي په مشرۍ افغانستان کې د سولې هلو ځلو لپاره پېښور ته ورسېد.

اپريل ۸:

محمود ميستري پېښور کې له تفاهم شورا او ليکوالو ټولنې له غړو سره وليدل.

کابل کې سختې جگړې روانې دي.

اپريل ۹:

جگړه هماغسې په درز کې روانه ده، د همغږۍ الوتکو حکومتي تاسيسات بمبار کړل.

د اسلامي هېوادو يو پلاوي د کعبې امام په مشرۍ پاکستان کې دی، له امام پرته نور پلاوي د مولوي خالص په ملتيا جلال آباد ته راغی، دوی سره د عربي هېوادو ديني پوهان او د پاکستان مولانا حسن جان، مولانا رحمت هادي، مولانا چترالي او نور ملگري دي، پلاوي د سولې لپاره خپل اغېز او نفوذ کاروي.

اپريل ۱۰:

جگړه په هماغه شدت روانه ده، حکومتي الوتکو د حزب پر سنگرونو بمباري وکړه، دواړو غاړو د يو بل بريدونو په شا تمبولو ادعا وکړه.

پېښور کې د تفاهم شورا په نوښت د ملگرو ملتو دفتر پر وړاندې مظاهره وشوه، مظاهري ته محمود مستري وينا وکړه او له افغانانو سره يې د ملگرو ملتو پيوستون څرگند کړ.

د غونډې پرېکړه لیک کې د ملگرو ملتو تر څارنې لاندې د لويې جرگې جوړېدو غوښتنه وشوه، دغسې د رباني حکمتيار پر استعفا هم ټينگار وشو.

د اسلامي هېواد د علماوو پلاوي پلچرخي کې له حقاني سره وکتل.

اپريل ۱۱:

اسلامي هېوادو د علماوو پلاوي د حقاني په ملتيا انټرکانټيننټال

هوټل کې له رباني، سیاف سره وکتل، استاد سیاف په فصیحه عربي هغسې سوگندونه خورل، ما وې چې ټک ونه چوي...

اپریل ۱۲:

له چهار آسیاب د علماوو پلاوي په راستنېدو د توغندیو تر برید لاندې راغی، که څه هم په دغه ورځ ښار کې کراري وه، خو دغه توغندیوي برید یو وار بیا وېره خپره کړه.

د علماوو پلاوي دواړه غاړې پرې وبللې، حکمتیار د رباني حکومت په شتون کې د ۲۵ کالو جنگ ټټر وواځه، محمود میستري وویل رباني تش په نوم جمهور رییس دی، دغسې یې حکمتیار هم ناقانونه صدر اعظم یاد کړ، د جمهور رییس او صدر اعظم ترمینځ جگړې کابل وران او هېواد په ستره غمیزه اړولی دی.

د میستري په وینا افغانان له ملگرو ملتو د مداخلې غوښتنه کړې، خو ملگري ملتونه پوځي مداخله نه شي کړای، ده د لویې جرگې او پخواني پاچا درول خبره ورکړه د مجاهدینو مشران یې، د جنگي بانډو مشران وبلل، چې له سیاسي بصیرت او د ملت له استازیتوب بې برخي دي.

اپریل ۱۳:

د علماوو پر پلاوي د توغندیوي برید له امله مدیر غفار او صدیق چکري بښنې غوښتو ته پلچرخي ته راغلل.

کری ورځ جگړه روانه ده، پلاوي کوم اغېز ونه شوی ښندلای.

اپريل ۱۴ :

زرداد د بېرته ستنېدو پر لار سړوبي کې د پلاوی افغان غړي (مولوي خالص، حاجي دين محمد) يو ساعت ايسار کړل، وايي له حاجي دين محمد سره يې حساب دی... لکه اراده يې خطرناکه وه... خو د حاجي ابراهيم په التماس يې مخه ورکړه، د علماوو پلاوی ناکام پاکستان ته ستون شو، هوايي ډگر کې ورسره رباني مخه ښه وکړه.

د سره صليب په روغتون راکټونه ولگېدل، محمود ميستري مزار ته ولاړ، چې له دوستم سره وگوري.

نجيب لفرابي د ميستري دا خبره چې رباني د وسله وال باندې مشر دی وغندله.

اپريل ۱۵ :

محمود مستري رباني او حکمتيار د اقتدار وړي وبلل.

ميستري بې حوصلې شو، د رباني په غندنه يې خوله پرانيسته، چې په خپلو ژمنو نه دی ولاړ، د ده په وينا رباني مسعود دواړه د سولې په لار کې خنډونه رامینځته کوي، دوی د ملگرو ملتو د سولې پلان ناکام کړ، حکومت يې له قانوني تکیې بې برخې وباله.

اپريل ۱۶ :

حقاني جلال اباد کې د حکومت داسې طرحه اعلان کړه، چې جنگي ډلې پکې برخه نشي لرلې.

د اپریل ۱۷:

کابل حکومت (رباني مسعود) اعلان کړه، چې له دوستم سره یې خبرو کې پرمختګ شوی، ډاکټر عبدالرحمن له ازبکستان نه په راگرځېدو کابل کې اعلامیه خپره کړه، مجددي له مسکو په راگرځېدو وویل، رباني د هند او روس په مینځګرتوب له دوستم سره د پخلاينې غوښتنه کړې، کابل راډیو د دوستم پر ضد تبلیغات بند کړل، دغسې یې له مزار شریف د پاسپورتونو له اجرا سره موافقه وکړه، دوستم د لسو، پینځو زرو کرنسي چلند ته وړاندې او کابل ومنل.

ډاکټر عبدالرحمن وویل: د دوستم پر ضد یې جهاد بېرته واخیست، دده په وینا د بنديانو تبادله پیل شوي، په دې توګه د دوستم پر ضد د جهاد نازل شوي ایتونه او نبوي احادیث منسوخ کړای شول...؟

اپریل ۲۴:

استاد سیاف له جنرال حمیدګل سره ننگرهار ته تللی د اتحاد مربوط شمشاد غونډ سمخې یې وکتلې...

اپریل ۳۰:

استاد سیاف دویم وار له جنرال حمیدګل او سوډاني سفیر سره شمشاد غونډ ته ولاړل، شمشاد غونډ په لیدو کې د حمیدګل او سوډاني سفیر ملتیا پامور ده...

په شان د مړي دې مدام زه پر اوږو ګرځوم
ستړی ژوندونه تا به دا رنگه تر څو ګرځوم

(...)

Shuhrat Nangyal is a journalist, columnist and a political analyst. He has written more than 2000 articles on different political, literary and social aspects of the situation in Afghanistan and the region, as well as published tens of books on various topics and also ran numerous publications. "Weena pa Qalam ke" "Blood in the pen" is the most prominent of his valuable analytical works, which is highly appraised in the course of biographical writing style.

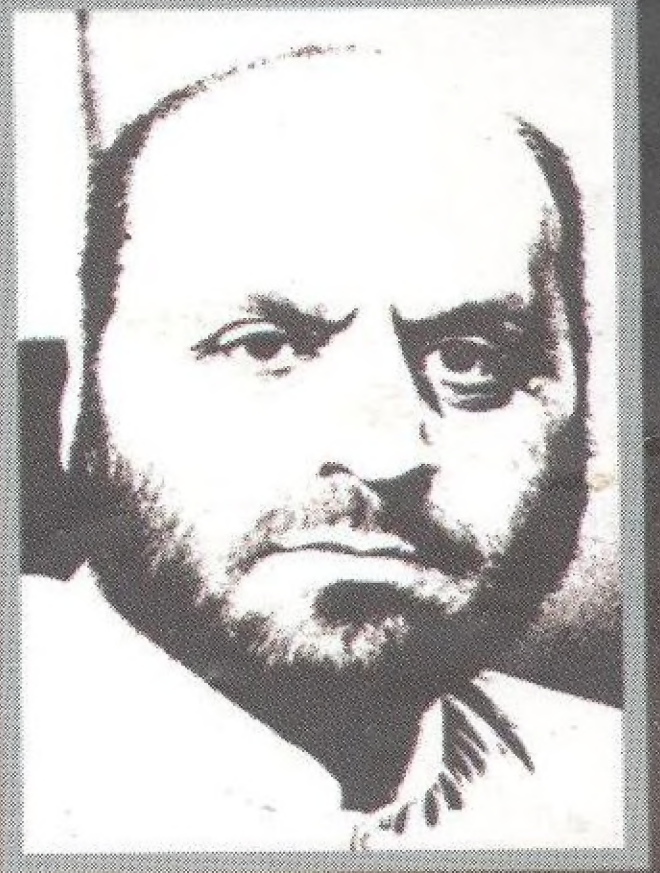
Shuhrat Nangyal pioneered a new method and a unique pattern in writing of memoir or diary and also popularized professional column writing in Afghanistan. With establishing new methods in this regard he has also opened new horizons of innovation in critical and analytic writing.

This book TWELVE GRAMS BRAIN highlights what he witnessed and collected as his memoir during the Afghan civil war. In other words it is a collection of impartial analysis and accurate assessment of incidents with the help of first hand materials, based on the horrific developments which took place in the period of 1979-1999.

It is the depiction and portrayal of the civil war, factionalism, foreign interference, secret deals and the bloodshed which took place in the same period in Afghanistan but did not make its way to the press. In addition to the diary, the memoir and chronicle are strikingly fascinating because the media neither exposed nor featured the incidents of that time with such transparency and lucidity due to hostile tensions, dominant suffocation and the overwhelming oppression.

Since this memoir is written with enjoyable and fluent narration, therefore in addition to the historical aspect it enjoys important literary value as well.

Consequently this book could undoubtedly play a role of credible source for analysts and historians as well as a bright mirror of facts for the readers.

TWELVE GRAMS BRAIN

By: SHUHRAT NANGYAL

